

SES EĞİTİMİ ALANINDA YAZILMIŞ TEZLERİN KONU YÖNELİMİ, PROBLEM, AMAÇ, SONUÇ VE ÖNERİLER BAKIMINDAN GENEL BOYUTTA İNCELENMESİ

A GENERAL ANALYSIS OF THE THESES ON VOCAL TRAINING IN TERMS OF SUBJECT MATTER, PROBLEM, PURPOSE, RESULT, AND SUGGESTIONS

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Şahin AKINCI

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gököy Kampüsü, Bolu/TÜRKİYE, ORCID: 0000-0002-2404-330X

ÖZET

Müzik eğitiminin önemli bir alanı olan ses eğitimi genel çerçevede teorik bilgiler, performans, tarih, eğitim programı, repertuar ve tıbbi açılardan incelenip araştırılmıştır. Bu çalışmada ses eğitimi alanında Yüksek Öğretim Kurulu' nun resmi sitesi olan "YÖK TEZ" veri tabanına yüklenerek resmîyet kazanmış izinli durumda olan tezler ve ayrıca yazar tarafından önceden araştırılıp kayıt edilmiş olan toplam 100 adet yüksek lisans ve doktora tez çalışması konu yönelimi, araştırma problemi, amaç, sonuç ve önerileri bakımından genel hatları ile incelenmiştir. Gerekli analizler yapılarak 100 adet tez 23 başlık halinde gruplandırılarak bulgulara sunulmuştur. Ses eğitimi kapsamında akademik araştırmalar yapmış ve yapacak olan araştırmacılara, lisansüstü öğrencilere, danışman/akademisyenlere ve alan ile ilgilenenlere literatür hakkında fikir verici bilgiler sunmak amacı ile yapılmış olan bu çalışmanın; araştırmacı ve lisansüstü öğrencilere çalışma-araştırma zamanlarını iyi kullanmalarına imkan sunabilmesi, danışman akademisyenlerin öğrencilerine verebilecekleri literatür özelliğinde sayılabilmesi, pratik araştırma bilgileri sunarak yol gösterici olabilmesi, araştırmacıların zihinlerindeki muhtemel araştırma problemlerini düzenleyip netleştirmelerine imkanlar sunabilmesi açılarından önem arz ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik araştırma, lisansüstü tez, ses eğitimi.

ABSTRACT

Vocal training is one of the most significant fields of music education, and it is generally analyzed in terms of theoretical knowledge, performance, history, curriculum, repertoire, and medical issues. In this study, available theses uploaded to the thesis database of Higher Education Council official website (YÖK TEZ), and a total of 100 master and doctorate theses which were researched and archived by the author before, have been analyzed in terms of their subject matters, research problems, purposes, results, and suggestions. Following the necessary analyses, these 100 theses are classified under 23 titles and provided along with their findings. Purpose of this study is to serve as a guide for post-graduate students, advisors/academics who have done or willing to do research on vocal training; or those who are interested in this domain. The study is considered to be beneficial in terms of providing suggestions on time management for post-graduate students; being categorized as field literature for advisors/academics; serving as a guide by means of providing practical research tips; and clarifying possible problems researchers may have in mind.

Key Words: Academic research, post-graduate thesis, vocal training.

1. GİRİŞ

Hızla gelişen dünyada bütün alanlarda üstünde konuşulması gereken, ayrıntılarına girilip çözülmesi gereken, araştırılması ve bu alanlarla ilgilenenlere-egitimini alanlara açıklanması gereken birçok konu, problem ve alan mevcuttur. Eğitim alanında da okuyucu ve ilgilenenlere bilgi verilebilmesi ve geliştirici bilgiler sağlanabilmesi amacıyla akademik araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmaların akademik araştırma olarak nitelendirilmesi için bağlı olmaları gereken kurallar bilimsel araştırma yöntemleri ve

uygulamaları vardır. Bilim ve eğitim dünyasında kullanılmak üzere çeşitli kurallara bağlı olarak oluşturulmakta olan akademik araştırmalar: Makale, bildiri, kitap, tez, tartışma yazısı, akademik değerlendirme raporu, toplantı bildirgeleri, poster bildiri, kitap değerlendirmeleri, uzman onayları alınmış performans kayıtları gibi ürünler örnek olarak sayılabilir.

Lisans eğitimlerini bitirip lisansüstü eğitim almakta olan öğrenciler ve araştırmacılar gerekli olan dersleri alıp başarılı olduktan sonra eğitim aldıkları enstitülerin öğrenci yetiştirme ve yönetmeliklerine bağlı olarak bitirme tezleri veya tezler hazırlamakta ve bu tezlerin kabulünden sonra buldukları lisansüstü eğitim basamağını tamamlamış ve mezun olmuş sayılmaktadırlar. Lisansüstü çalışmaların ürünleri olan tezler ülkemizde Yüksek Öğretim Kurulu tarafından resmi internet sitesinde toplanmakta ve bu sistem kısaca “Yök Tez” olarak isimlendirilmektedir. Bütün tezlere numaralar verilmekte ve bu numaralar ile de kayıt altına alınmaktadır.

Tezler hakkında bilgi almak isteyen ve hatta tezleri indirmek isteyenler Yök Tez sitesine girerek üniversite, enstitü, anabilim dalı, bilim dalı, konu, dizin, yıl, izin durumu (izinli-izinsiz), yüksek lisans/doktora gibi doldurma alanlarını doldurarak tezlere ulaşabilmektedirler. Tezler konu alanlarına göre farklı enstitülere kayıt edilmekte ve sisteme yüklenmektedir. Müzik alanında yazılmış tezler; Sosyal Bilimler Enstitülerinde, Eğitim Bilimleri Enstitülerinde, Güzel Sanatlar Enstitülerinde mevcuttur ve bu enstitülerin alt bilim dalları olan farklı anabilim dallarından da ulaşılabilir durumdadır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Çalışmada, müzik alanının önemli bir alanı olan ses eğitimi alanında yapılmış tez çalışmalarını tespit etme, bu tezleri amaçları-araştırma problemleri-konu yönelimleri bakımından gruplandırma ve bir kaynaktan toplama, bu alanlara ilişkin eğitim almakta/alacak olan lisansüstü öğrencilere ses eğitimi alanlarında yapılmış ve yapılabilme imkanı olan konu yönelimlerini gösterme ve tanıtmaya, araştırma düşüncelerini somutlaştırma ve fikirler sunma, bulgu ve sonuçları ile bu alanlarda akademik danışmanlıklar yapan öğretim üyelerine kullanmaları için bir kaynak sağlama amaçlanmaktadır.

1.2. Çalışmanın Önemi

Araştırma; Ses eğitimi alanına ilişkin yapılmış tezlerin tespit edilip, konu alanlarına-araştırma problemlerine-amaçlarına göre gruplanması ve bu tezlerin tek bir kaynaktan toplanarak-derlenerek sunulması, araştırmacı ve lisansüstü öğrencilere bu bulguların tek bir kaynaktan sunulması, araştırmacılar için önemli bir kavram olan zamanın verimli değerlendirilmesi için imkan sunması, lisansüstü tez çalışmalarına yeni başlamış/başlayacak olan ve alanlarında farklı akademik araştırmalara ilk defa yönelecek olanlar için araştırma düşüncelerini somutlaştırmalarına-netleştirmelerine yardımcı olabilmesi açısından önem arz etmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın verileri olan tezlere ulaşmak için şu aşamalar izlenmiştir: İlk aşamada Yök Tez veri tabanında farklı enstitü isimleri kapsamındaki anabilim dalı ve bilim dalı (müzik eğitimi, güzel sanatlar eğitimi) gibi kriterler girilmiş, ikinci aşamada ise dizin alanına ses eğitimi, müzik, ses, vokal gibi kelime dizinleri girilmiş ve bu sayede Yök Tez veri tabanındaki izinli/erişime açık olan tüm ses eğitimi alanında yapılmış tezlere ulaşılmış olduğu varsayımı ile gerekli tespitler yapılmıştır. Bu tespitler sonunda ses eğitimi alanına ilişkin yapılmış-tamamlanmış ve Yöktez veri tabanına yüklenmiş, izinli yani içeriği görülebilir durumda, sadece ses eğitimi alanını kapsayan (koro eğitimini içermeyen), yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarını içeren, hangi enstitüde yapılmış olmasına bakılmaksızın 100 tez çalışması saptanmıştır. Bu tezler başlıkları, konu yönelimleri, araştırma problemleri, amaçları, sonuç ve önerileri açısından genel hatları ile analiz edilmiş, gruplara ayrılmış ve incelenmiştir.

Alanyazın araştırmaların bir özeti olmaktan ziyade o alandaki çalışmaların belirli temalar ve yönelimler açısından toparlanmasıdır. Alanyazın taraması araştırılan konunun odaklanmasına yardımcı olabilecektir. Ulaştığımız kaynaklar çalışmanın yapısının oluşturulmasında yardımcı olabilecektir (Ersoy ve Yalçınoğlu, 2012: 43-45). Alanyazın taraması sonucunda bu çalışmaya önemli referans sağlayan kaynak olarak “2000/2011 Yılları Arasında Yapılan ve ‘İçerisinde ‘Ses’ Ögesi Bulunan Lisansüstü Tezler Bibliyografyası” ismiyle Özişler ve Temiz (2012) tarafından yapılmış olan çalışma gösterilebilir.

3. BULGULAR

Tezler incelendikten sonra araştırdıkları konularda ve birbirlerine yakın çalışma alanlarına göre gruplara ayrılmış ve başlıklar halinde birleştirilmişlerdir. Bu gruplar içindeki tezler amaç, önem, araştırma problemi, bulgular ve öneriler bakımından tek tek incelenmiş yine bu başlıklar altında genel-ortak olarak açıklamalarla öz bilgiler ile sunulmuşlardır. Kimi tez gruplarında fazla sayıda kimilerinde orta çoklukta kimilerinde ise oldukça az tez çalışmaları tespit edilmiştir. Tezlere ilişkin bilgiler 23 farklı başlık altında aşağıda incelenmiştir.

3.1. Bel Canto

Bu tür tezlerde Bel Canto sanatının (güzel şarkı söyleme sanatı, temiz icra ve öğretimi) opera sanatı içindeki tarihsel yolculuğunda teknik ve müzikal bakımdan incelemeleri yapılmıştır. Araştırılma nedeni olarak ülkemizde çok nadir ele alınmış konulardan birisi olması gösterilmiştir. Amaç ise konuya dikkat çekmek ve Avrupa müziğinin önemli bir alanını temsil eden bu sanat alanının unutulmaya çalışılmakta olan özelliklerini gün ışığına çıkarmak olmuştur. Tezler içinde Bel Canto sanatının incelikleri anlatılmış ve tarihte ün salmış önemli Bel Canto eğitimcileri anlatılmıştır. Bu sanat akımının ve tekniklerinin ses eğitimi çalışmalarında uygulanması ve araştırılmasının yeni kuşaklarda gelecek ses eğitimcilerine ve ses eğitimi öğrencilerine faydalar sunabileceği belirtilmiştir.

3.2. Besteciler ve Ses Eserleri

Bir örnek teze rastlanmıştır. Bu tezde Liszt' in ses transkripsiyonlarını-eserlerini yaratırken önemli lied bestecilerinin armonik-form ve bestecilik özelliklerini dikkate alarak ürettiği eserlerinin incelemeleri yapılmıştır. Özellikle araştırmacı tarafından dikkat çekilmiş ve araştırılmış olan nokta Liszt' in dönem arkadaşı olan Wagner gibi bestecilerin yoğun ve ağır-karmaşık, güçlü çoksesli yapılarını piyanoya aktarabilecek kadar birikimli ve müzikal anlayış kabiliyetinde olabilme yeteneğidir. Sonuçlarda ise Liszt' in sadece romantik dönem akım özellikleri ile yetinmeden yeni döneme müziksel göz kırpmalarından bahsedilmiş, çok önemli opera aryaalarını bile orkestra etkisini koruyabilmek için piyano eseri haline getirebilmesindeki ustalıktan ve önemden bahsedilmiştir.

3.3. Çocuk-Okul Şarkıları-Ses Eğitimi

Bu tezlerde çocuk şarkılarının ses aralıkları, makamsal yapıda ise makam yapıları, buldukları kültürün öğelerinden nasıl etkilendikleri, kolay veya zor şekilde sınıflandırılmaları, bazı farklı çalgılarla nasıl eşliklerinin yapılabileceği, öğrencilerin çocuk şarkıları hakkında görüşleri gibi konulara yönelinmiştir. Çocuk şarkısı bestelemek isteyenlere, şarkı öğretimi yapan öğretmenlere, şarkı öğretiminde nelere dikkat edilmesi gerektiği konuları üzerine önerilerde bulunulmuştur.

3.4. Farklı Ses Renkleri ve Eğitimleri

Ses eğitiminin önemli aşaması olan farklı ses renkleri (çeşitleri) üzerine yapılması gereken çalışmalar üzerinde ayrıntılarla durulmuş, ses ayrımlarının, tespitlerinin nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca farklı ses özelliklerine özel hazırlanmış ses eğitimi çalışmaları ve hatta repertuarlar üzerinde de çalışmalar yapılmıştır. Bu konular üzerine çalışmalar yapan eğitimcilerin ses çeşitliliklerine dikkat ederek ses eğitimi yapmaları gerektiği önerilmiş ve farklı kaynaklardan yararlanarak çalışmalar yapmalarının da faydalılığından ve gerekliliğinden bahsedilmiştir.

3.5. Geleneksel Müziklerimiz ve Ses Eğitimi

Geleneksel müziğimiz olan Türk Halk Müziği çerçevesinde Türk müziği eserleri seslendiren solistlerin sahne problemleri, yöresel söyleyiş-yorum-yöreyi anlatabilme, çeşitli Türk müziği solistlerinin incelenmesi gibi durumlar ele alınmıştır. Özellikle yöresel performanslar açısından bölgelere has özel yorumlar yapılırken dikkat edilmesi gerekenler açıklanmış, dinleyen beğenisi durumunun ses eğitimi ve performanslarına etkisi üzerine açıklamalarda bulunulmuş ve genel olarak türkü seslendirme üzerine önerilerde bulunulmuştur.

3.6. Güzel Sanatlar Liseleri ve Ses Eğitimi

Eski ismi ile Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve sonraki ismi ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde uygulanmakta olan ses eğitimi derslerine ilişkin yaşanmakta olan ses eğitimi dersine ilişkin

yetersizlikler, bu liselerdeki ses eğitimi kitapları incelemeleri, ses öğretim- teknik çalışmalarının nasıl yapılması gerektiği, konuşma problemleri, ses problemleri olan öğrenciler ve müzik öğretmenlerinin gözünden ses eğitimi uygulamaları değerlendirmeleri yapılmıştır.

Saptanmış olan ses eğitimi derslerine ilişkin yetersizliklerin ve problemlerin çözümünde ise ses eğitimi ders programlarının yeniden gözden geçirilmesi, ders saatlerinin artırılması gerekliliği, ses problemlerinin tıbbi özellikleri olanlar varsa incelenmesinin gerekliliği, ses eğitimi derslerinin önemliliği üzerinde dikkatle durulması gerektiği öneriler arasında sunulmuştur.

3.7. Karşılaştırmalı Bireysel Ses Eğitimi Becerileri

Bu konu başlığındaki tez çalışmalarında Güzel Sanatlar Lisesi mezunu olan ve olmayan üniversite müzik bölümü öğrencilerinin ses eğitimine ilişkin başarılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Başarı durumlarının değerlendirilmesi için ölçekler uygulanmış ve istatistikî çalışmalarla bulgulara ulaşılmıştır. Ana problemler olarak saptanmış olan nefes alma, müzikal dinamiklerin kullanımı, ses aralığı genişletme çalışmaları gibi gruplar arası farklı yeterliklerin aza indirilmesi için farklı eğitim programlarını yapılması gerektiği hakkında önerilerde bulunulmuştur.

3.8. Lied Sanatı

Bu gruptaki tez çalışmalarında ses eğitimi repertuarında önemli bir yer edinmiş olan lied'ler hakkında, şiir-söz ilişkileri, önemli lied bestecilerinin armonik-müzikal ve dönem özelliklerine göre incelemeleri yapılmıştır. Bu tür tez çalışmalarının sonuçlarında ise lied'ler hakkında teorik araştırmalar ve yorum-performanslar yapmak isteyen ses eğitimi öğretmen ve öğrencilerine, yorumcularına seslendirecekleri veya araştıracakları lied'lerin bestelendikleri döneme ait türlerine ve özelliklerine dikkat etmeleri gerektiğini belirten bilgiler sunulmuştur.

3.9. Milli Eğitim Kurumları ve Ses Eğitimi

Bu konu yöneliminde olan tezlerde ilköğretim okullarındaki farklı kademelerde verilmekte olan ses eğitimi dersi kazanımlarının yerine getirilme durumları, ses eğitimini ilgilendiren müzikalite kavramlarını kullanabilme ve kazanımlara ilişkin uygulanmakta olan etkinliklerin durumları incelenmiştir. Önceden belirlenmiş olan konulara ilişkin ön test-son test uygulamaları yapılmıştır. Sonuçlarında genellikle erken yaşlarda ses eğitimine başlamanın oldukça başarılı ve etkili kazanımlar sağladığı, ilköğretim ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin ses eğitimi-şarkı eğitimine karşı yeterli tutuma sahip olmadıkları belirlenmiştir.

3.10. Müzik Eğitimi Kurumlarında Verilen Ses Eğitimi Dersi İncelemesi

Örnek bir çalışma olarak müzik eğitimi verilen kurumlardaki Türk Sanat Müziği ses alıştırma çalışmalarının içerikleri ve uzman görüşleri alınarak incelenmesi amaçlanmıştır. Ses eğitiminin ses alıştırma alanına doğru konu yönelimi almış bir çalışmadır. Ayrıca kurumda uygulanan ses eğitimi programı üzerine ayrıntılı tanıtıcı alt problemler yazılmış ve cevaplar aranmıştır. Hem tonal hem de makamsal dizilerde ses alıştırma çalışmalarının yapıldığı, bu sayede öğrencilerin hem çoksesli işitme hem de makamsal dizide seslendirme yapabilme yeteneklerinin geliştiği ortaya çıkmıştır.

3.11. Müzik Öğretim Yöntemleri-Ses Eğitimi

Orff Schulwerk ve Kodaly gibi müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin şarkı söyleme becerilerini etkileyip etkilemediği araştırılmaya çalışılmıştır. Yöntem olarak iki farklı müzik öğretim grubu iki farklı sınıfla çalışılmış ve gözlem formları ile veriler toplanmıştır. Öğrencilerin işitme becerilerinde olumlu katkılar sağladığı fakat geleneksel müzik öğretimine katkı sağlamadığı, sınıflar arasında farklı değişkenlere göre başarı oran farklılıkları açıklanarak sunulmuştur.

3.12. Ses Eğitimi Diksiyon-Fonetik-Artikülasyon

Müzik kurumlarında verilen diksiyon dersi ve kazanımları nasıldır, vibrato oluşumu gibi özel alt konular, ses eğitimi almadan önce ve sonraki süreçlerdeki vokal performansların karşılaştırılması gibi kazanımlar çeşitli değerlendirme formları ve gözlem formları ile değerlendirilmiş ve veriler toplanmıştır. Ses eğitimi çalışmalarının performanslara olumlu etkileri istatistikî olarak gösterilmiş, ses

eğitimi alt kazanım ve açıklamaları şekillerle-resimlerle gösterilmiş, güzel şarkı söylemeye yardımcı olacak diksiyon konularının çalışılması gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

3.13. Ses Eğitimi ve Fizik-Beden-Tıp-Terapi

Bu gruptaki tezlerde insanın bedeninde doğal yollarla meydana gelen ergenlik dönemindeki ses değişiklikleri, ses rahatsızlıkları, çeşitli seanslar sonunda insan sesinde önceden meydana gelmiş olan rahatsızlıkların ve geliştirme çalışmalarının terapi uygulamaları ile incelenmesi, solunum sistemindeki anatomik yapı ve ses eğitimi ile değişimi-ilişkisi gibi konu yönelimlerine gidilmiştir. Solunum sistemi organlarının ses eğitimi üzerinde önemli etkilerinin olduğu, bu etkilerin öğrencilere dikkatli biçimde anlatılması gerektiği, terapi sonrasında rezonatör bölgelerin oldukça etkili kullanılmaya başlandığı, ses eğitimine öğrencinin konuşma tonu bulunarak başlanması gerektiği gibi önerilere yer verilmiştir.

3.14. Ses Eğitimi ve Müzik Dışı Alanlarla İlişkili Çalışmalar

Bu tür müzik dışında farklı eğitim alanlarında yapılmış olan çalışmalarda genellikle kendi alanları ile müzik alanlarını ilişkilendirme, birbirleri ile ne derece etkileşim içinde olduklarını belirleme çalışmaları yapılmış, alanların birbirleri içinde kullanım alanları incelenmiş ve uygulamaları yapılmıştır. Sonuçlarda ise eksik olan öğretmen, uygulama, yöntem-teknik, kullanım alanı, fiziksel (araç-gereç-donanım) öğeler gibi yardımcı elemanlar incelenmiş, ilgi ve tutuma yönelik ölçekli değerlendirmeler de yapılarak önerilere yer verilmiştir.

3.15. Ses Eğitimi ve Pişano Eşlik

Bu gruptaki tez çalışmalarında ses eğitiminin önemli bir yardımcı öğesi ve hatta temel yardımcı öğesi olan pişano eşlik ve önemi, kullanılabilirliği, Türk Müziği beste ve Halk Türkülerinde kullanım durumu ve etkinliği araştırılmıştır. Pişano eşliği kullanımına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri anket ve ölçekler yardımıyla alınarak verileştirilmiş, analizler yapılmış ve çeşitli istatistiki sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu çalışma sonuçlarından bazıları olarak kurumlardaki pişanist eğretim elemanlarının ses eğitimcilerine yardım etme durumlarında imkansızlıklar yaşandığı, bundan dolayı öğrencilerin orijinal eşlikle çalışma fırsatlarının olamadığı, olduğu durumlarda da öğrencilerin kendi partilerine değil pişano partisine kayarak seslendirmelerde sorunlar yaşadıkları belirtilmiştir.

3.16. Ses Eğitiminde Ölçek Geliştirme

Bu tür tez çalışmalarında öğrenci ve öğretmen çalışma grupları ile bireysel ses eğitimine ilişkin başarı, ilgi, tutum ve yeterlik, hazırbulunuşluk gibi kavramlar istatistiki olarak incelenmiş ve bu alanlarda istatistiki kurallar çerçevesinde ölçekler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu ölçek geliştirme çalışmalarının bazıları istatistiki adımlarla tek tek açıklanmakta ve diğer alanlarda da (müzik veya başka eğitim alanları) örnek ölçek geliştirme çalışmalarının yapılmasına örnek olarak gösterilebilir nitelikte kabul edilmektedir. Sonuçlarda alt problemlere dayanarak araştırılan kavrama ilişkin veriler sunulmakta ve bu sayede sonuçlara dikkat çekilmeye çalışılmaktadır.

3.17. Ses Eğitiminde Problemler-Olumsuz-Olumlu Etkenler

Bu gruptaki tez çalışmalarında eski yıllarda yapılmış araştırmalarda ses eğitimi derslerindeki sorunları genel olarak ele alan konu yönelimleri mevcut iken son yıllarda yapılan çalışmalarda daha da sorunsalları özele indiren ve daha da sınırlı alanlarda araştırmalar yapan örneklere rastlanılmaktadır. Pişano eşlikli söyleyebilme, sahne kaygısı, ezberden söyleme yönelimlerinde olan araştırmalar tercih edilmiş ve bu haliyle bu alanların daha da özüne inilerek sonuçlara ilişkin öneriler sunulmuştur. Tespit edilmiş başarısızlık ve yetersizliklere ilişkin genellikle ders saatlerinin ve ders programının gözden geçirilmesi, tüm ses eğitimi öğrencilerinin birbir ders saatlerine sahip olmasının gerekliliği, ses ve nefes egzersizlerine dikkatli ve yeterli süre ayrılması gibi çözüm yolları sunulmuştur.

3.18. Ses Eğitiminde Repertuar

Bu grupta birleştirilmiş olan tez gruplarında bireysel ses eğitimi derslerinde kullanılmakta olan repertuarın tespitinin yapılması ve bu repertuarın kullanıma nedenleri araştırılmaya çalışılmıştır. Görüşme formu ve benzeri veri toplama araçları yardımıyla veriler elde edilmiştir. Bireysel ses eğitimi müzik öğretmenliği ile ilişkisi bakımından lisans seviyesinde öğretilen eserler ile okulda uygulanan

programdaki eserlerin paralel ve birbirlerini destekleyecek sayı ve nitelikte olması gerektiği, yabancı dilde yazılmış olan eserlerin okunuşlarının doğru yapılması gerekliliği, bazı şarkıların ses tonlarına göre farklı tonlarının bazen olup bazen olmayışı gibi sonuçlarla birlikte öneriler sunulmuştur.

3.19. Ses Eğitiminin Diğer Alanlarla İlişkisi-Yorumlama

Bu tür gruplara, ses eğitiminin müzik bölümü içinde verilmekte olan/olabilecek diğer derslerle ilişkilerini inceleyen, birbirleri ile kazanım ve uygulama bakımından ne derece destekleyici veya ne derece uyumlu olup olmadıklarına yönelik tezler alınabilmektedir. Bu tür tezlerde genellikle ön test ve son test çalışmaları yapılarak sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Müzik bölümleri içindeki derslerin çoğu birbirlerini destekler durumda olduğu için bu tür ilişkili disiplinli çalışmalar yapılmaktadır.

3.20. Ses Eğitimi-Sosyoloji-Psikoloji

Bu tez gruplarında müziğin sosyolojik, psikolojik ve felsefi temelleri bakımından çeşitli değişkenlere göre ilişkileri ve sonuçları incelenmiş, test edilmiş, genellikle öğrenci-öğretmen ve program açısından sonuçlarının ne olduğunun tespiti ve bulgulara göre yorumlar sunulması amaçlanmıştır. Sonuçlar müziğin zihinsel süreçlerle ilişkilerini ilgilendiren bulgular olan müziksel bellek, müziksel ilgi, müziksel birleştirme, müziksel hedeflerin doğru tespit ve verilmesi, müzik psikolojisini geliştirme yönünde kazanımların eklenmesi şeklinde verilmiştir.

3.21. Şarkı Söyleme ve Teknik

Ses eğitiminin en önemli konu yönelimlerinden birisi olarak görülebilecek olan ses ve teknik gelişimi-çalışmaları alanında ses eğitimi ile ilgilenen eğitimcilerin ses tekniğini farklı biçimlerde kullanma durumları incelenmeye çalışılmıştır. Bu tez çalışmalarında genellikle ses eğitimci uzmanlar ile görüşmeler yapılmış ve ayrıca literatür taraması yapılarak veriler elde edilmiştir. Bulgularda ses eğitimi vermekte olan eğitimcilerin hepsinin de aynı amaç ve düşünceler ile eğitimleri sürdürmekte olduğu tespit edilmiştir.

3.22. Vokal Müzik ve Tarihsel Süreçler

Avrupa tarihi ve Osmanlı dönemlerinde aynı süre aralıklarında olan vokal repertuar ve tekniklerin karşılaştırılması, Bel Canto sanatının tarihsel gelişimi, Opera şan tekniğinin tarihsel gelişimi, ses eğitiminde ulusal okullar gibi konu yönelimlerinin olduğu bu tez gruplarında araştırma problemleri ile ilişkili olarak elde edilmiş olan bulguların ses müziği ve müzik tarihine faydalar sağlayabileceği düşünülerek araştırmalar yapılmıştır.

3.23. Opera Alanı ve Öğeleri

Genellikle Opera Anasanat Dalları bünyesinde yapılmış olan bu tez gruplarında opera sanatının alt öğeleri olan libretto yapılarının incelendiği; opera tarihi kapsamında düşünülerek opera türlerinin ve bu türlere örneklerin sunularak anlatıldığı; operadaki önemli karakterlerin sanatsal-tiyatro-drama-rol bağlamlarında kimliklerinin incelendiği; opera bestecilerinin yaratma-yazma ve kompozite etme durumlarının incelendiği; farklı dönem ve bestecilere ait opera eserlerinin çeşitli özelliklerinin karşılaştırıldığı tezlere rastlamak mümkündür.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Ses eğitimi alanına ilişkin tespit edilmiş olan tez çalışmaları birleştirilmiş oldukları gruplarda araştırmanın amaçları doğrultusunda 23 başlık halinde genel hatlarıyla sunulmuştur. Gruplar halinde incelenmiş ve açıklamaları verilmiş olan tezlerin başka araştırmacılar tarafından farklı grup isimleri ve içerikleri ile de sunulabileceği kabul edilebilir bir gerçektir.

Ses eğitimi alanında çalışmalar yapma düşüncesi olan araştırmacı-lisansüstü öğrenciler, danışmanlık yapacak olan akademisyenler bu çalışma yardımıyla ses eğitimi alanına ilişkin hangi konu ve yönelimlerin olduğunu, nelerin incelediğini, ağırlıklı olarak ve nadir olarak hangi araştırma alanlarının çalışılmış olduğunu görebileceklerdir. Diğer yandan bu çalışma sayesinde lisansüstü öğrenci olan araştırmacılar ve konuya ilgisi olan araştırmacılar zihinlerinde tasarladıkları araştırma konularının hangi yönleri ile ele alınmış olduğunu görebileceklerdir ve araştırma problemlerini, amaçlarını netleştirebileceklerdir. Ayrıca bu çalışmanın açıklamaları sayesinde bu alanda akademik danışmanlıklar

yapacak ve yapmakta olan öğretim üyelerine de olumlu katkılar sağlayabileceği, öğrencilerine incelemeleri için önerebilecekleri bir kaynak/örnek literatür niteliğinde sayılabileceği düşünülmektedir. İleriki aşamalarda yapılabilecek araştırmalara yol gösterebilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından bu konu veya başka konularda tarama çalışmalarının tezlerden başka makaleler ile de yapıp çeşitlendirilebileceği düşünülmektedir. Bu sayede akademik araştırma ve çalışmaların önemli bir ön gereksinimi olan tarama-inceleme aşamalarında önemli zaman tasarrufları elde edilebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Ersoy, A. ve Yalçınoğlu P. (2012). Nitel Araştırmaya Giriş (Çeviri Kitap Orijinali: Becoming Qualitative Researchers, Corrine Glesne). Anı Yayıncılık: Ankara

Özişler, S. ve Temiz, E. (2012). “2000/2011 Yılları Arasında Yapılan ve “İçerisinde ‘Ses’ Ögesi Bulunan Lisansüstü Tezler Bibliyografyası”. X. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Niğde Üniversitesi (s. 882-909).

Çalışmada İncelenmiş Olan Tezler

Ağdaş, İ. B. (2014). *Franz Schubert Liedleri ve Sanatsal Özellikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Adıyaman.

Akıncı, M. Ş. (2011). *Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Aydın Erdem, D. (2010). *Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Öğrenim Gören Anadolu Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri İle Diğer Lise Mezunu Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi Dersindeki Müzikal Beceri Farklılıklarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Aktakka, F. (2012). *Rus Romanlarının Türkiye’deki Şan Öğrencilerinin Teknik Ve Müzikal Gelişimi Üzerine Etkilerinin Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.

Akyüzler, F. (1999). *Franz Schubert’in Lied’lerinde Müzik ve Şiir İlişkisi Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Alpman, A. A. (2008). *La Boheme Operası İle Rent Müzikali’nin Dramatik Ve Müzikal Açısından Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Altıntaş Özcan, Ö. (2010). *Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Uygulanan Ses Eğitimi Yöntemlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Aral Altıok, A. (2010). *Türk Halk Müziğindeki Bozlakların Ses Tekniği Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ayan, L. (2010). *G. Verdi’nin “Rigoletto” Operasının Şan Tekniği ve Yorumlama Problemleri Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Aytekin, E. (2006). *Müzik Öğretmenliği Programlarında Bireysel Ses Eğitimi Sürecinin Akustik Ses Parametreleriyle İzlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Baş, E. (2017). *Ses Eğitimi İçin Yazılmış Piyano Eşlikli Türk Müziği Eserlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.

- Başaran Tanrıöver, G. (2011). *Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabının, Öğrenci Ve Öğretmen Açısından İşlevselliğinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Baydar, E. (2014). *Richard Wagner, Giuseppe Verdi Ve Eserleri Arasındaki Benzerlikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Beyarslan, A. (2006). *Operada Gerçekçilik*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bilgin, A. S. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Yönelik Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Bışak Özdemir, G. (2013). *Sözlü Türk Müziği'nde Yorum*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bozkurt, İ. (2004). *Schubert'in 'Schwanengesang' Lied Dizisi Üzerine Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Eseri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükburçlu, Ö.D. (2007). *Schubert Liedlere Genel Bir Bakış*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyüksaraç, A. (2001). *Alman Lied'inde Şiir ve Müzik İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Cebeci, Ö. (2013). *Liszt ve Ses Transkripsiyonları*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Eser Metni. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çatıklar, A. (2010). *Romantik Alman Liedlerinde Gustav Mahler'in Yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Çavuşoğlu, E. (2006). *Türkiye'deki İlköğretim Okullarının II. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının Prozodi Yönünden İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çergel, S. (2006). *Tanzimat'tan Harf Devrimi'ne Çocuk Şarkıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetiner, E. (2007). *19. yüzyıl Alman Lied Sanatı Dağarının Şan Eğitiminde Kullanımı*. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çetinkaya, H. (2010). *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Beş – Altı Yaş Grubu Çocuklara Uygulanan Ses Eğitimi Etkinliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Üniversitesi, İstanbul.
- Çorak, M. (2014). *Çocuk Şarkılarının Zorluk Derecelerine Göre Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dağdelen, Z. (2003). *Opera Seria ve Mozart*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Dağıstanlı, A. (2014). *William Shakespeare'in Macbeth Oyununun İncelenmesi ve Giuseppe Verdi Tarafından Operaya Dönüştürülmesi*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Dinçer, M. G. (2009). *Müzik Dersi ve Ders Dışı Müzikal Etkinliklerin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyalleşmelerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Duran, S. (2012). *Neveser Kökdeş Şarkılarının Ses Eğitimi Disiplini Kapsamında İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Düzalan, Ç. (2014). *19. Yüzyıl İtalyan Opera Buffa'sı ve Don Pasquale Operası*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

- Ender, Ç. (2014). *Şarkı Söyleme Sanatının Teknik Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Eroğlu, F. B. (2014). *Söz ve Müzik Açısından Türkü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Godri, B. (2014). *Yöresel Beğeni ve Kültürel Etkileşimin Ses Eğitimi Üzerindeki Etkisi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gökoğlu, U. (2009). *Operada Şan Tekniğinin Tarihsel Gelişimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gönen, G. B. (2008). *Çağdaş Türk Opera Sanatının İçinde Ahmed Adnan Saygun'un Operalarının Dramaturjik Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Görgülü, B. (2004). *Giacomo Puccini'nin Opera Anlayışı ve Madam Butterfly Operası*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Güzel, E. (2014). *Johannes Brahms'in, Lied'leri ve Sanatsal Özellikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Ertuğrul, A. (2006). *Mesleki Müzik Eğitimi Veren Konservatuvarlardaki Diksiyon Eğitiminin Niteliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- İşsever, İ. (2004). *Ses Eğitiminde Ulusal Okullar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İşsever, İ. (2011). *Cumhuriyet Dönemi Bestecilerinden Okan Demiriş'in "İv. Murat" Ve Selman Ada'nın "Ali Baba Ve Kırk Haramiler" Operalarının İncelenmesi Ve Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, Z. G. (1999). *Türkiye'de Müzik Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Bölümlerinde Aldıkları Ses Eğitiminin Müzik Öğretmenliklerine Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, L. (2006). *Tenor Sesler İçin Farklı Tarzlarda Uygulama Çalışmaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, Z. (2006). *Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programı Bireysel Ses Eğitimi Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Faktörler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kayabınar, B. (2006). *Operanın Tarihsel Gelişimi İçinde Bel Canto Sanatının Teknik ve Müzikal Yönleriyle İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kazancıoğlu, M. A. (1999). *Operada Verisimo ve La Traviata*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kazancıoğlu, M.A. (2008). *Şan Eğitiminin Bariton Sese Etkisinin Akustik Ve Larengostroboskopik Olarak İncelenmesi, Doğru Ses Elde Edebilmek İçin Egzersiz Önerileri*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Konya, F. (2009). *D. Heyward Ve G. Gershwin'den Afro-Amerikan Kültürünün Toplumsal Gerçeğine Operatik Bir Yaklaşım: Porgy And Bess*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Koral, Y. (2011). *Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Mezunu Solistlerin Profesyonel İcra Alanlarında Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Kudret, H. (2017). *Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Kullanılan Repertuvarın İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ömer Halis Demir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Kurt, F. (2004). *Bedensel ve Zihinsel Gevşeme Tekniklerinin Ses Eğitiminde Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Mamudova, H. (2005). *Schumann'ın Piyano Eserleri ve Liedlerindeki Edebi Etkileşimler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Metin, E. (2001). *İnsan Sesinde Fizyolojik Değişim ve Gelişim (Mutasyon) Döneminin Şarkı Söylemeye Etkilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Moğulbay, D. (2010). *Çoksesli Koro Müziğinde Kullanılan İtalyanca Yapıtlardan Seçilen Örneklerin Telaffuzları ve Türkçe Tercümelemleri ile İtalyan Dilinin Fonetik Özellikleri*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Mutlu, Ö. (2014). *Şan Terapisinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nuris, O. (2013). *Verdi'nin Opera Sanatına Getirdiği Yenilikler Bağlamında, Orta Ve Son Dönem Operalarında Ses Renkleri ve Karakterler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nurol, S. (2009). *Spikerlik Eğitiminde Ses Kalitesi ve Boğumlama Bozukluklarının Düzeltmesinde Ses Eğitimi Yöntemlerinin Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Oğul, H. (2009). *Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Temel Ritim Algılama Ve Şarkı Söyleme Becerilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Otaçığı, S. (2012). *Ses Türlerini Belirlemedeki Kriterler*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özbilir Sezer, A. (2010). *Trt Repertuarında Bulunan Nihavend Makamındaki Çocuk Şarkılarının Besteci ve Usul Yönünden İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Özcan C. B. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Ses Problemleri ve Nedenleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Özcengiz, Z. (2006). *Kuruluş Döneminde Türk Operası (19. Yüzyıl Ortasından 1950'ye Kadar)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, K. E. (2010). *Basbariton Sesler için Düzenlenmiş Piyano Eşlikli Türkülerin Ses Eğitiminde Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgür, C. (2016). *Şan Eğitiminde Rezonatör Bölge Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özel, I. (2012). *Bireysel Ses Eğitiminde Piyano Eşliğinin Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Özlen, M. (2010). *Giuseppe Verdi'nin "Aida" Operasındaki Amneris Karakterinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, S. (2014). *Ses Eğitiminde Türkü Söylemeye Yönelik Öğretim Modeli ve Değerlendirilmesi (Elazığ Yöresi Örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Sak, Ö. S. (1997). *İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sardaç Çelik, S. (2014). *Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Öğretilen Eserlerin Antolojisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Saydam, E. (2010). *Cumhuriyetten Günümüze Mezzo Soprano İçin Yazılmış Eserlerin İncelenmesi ve Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sazak, N. (2001). *Ses Eğitimi Tekniklerinin Artikülasyon Mekanığına ve Türkçe Fonetige Uygunluğunun İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Seçikyan, M. (2004). *Schumann'ın 'Dichterliebe' Adlı Şarkı Dizisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Semiz, Z. (2010). *Eğitim Müziğinde Bilgisayar Teknolojisinin Kullanımı ve Gitar Eşlikli Okul Şarkıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Sönmez, A. (2014). *Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Doğru Güzel Ve Etkili Konuşma Becerisine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Şahin, E. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Solo Konserlere Katılan Şan Öğrencilerinin Seslendirme Kaygılarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Şahin, O. (1995). *Ses Perdeleri ve Vibrato*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Şakalar, A. (2015). *Türkiye'deki Konservatuvarlarda Lisans Eğitimi Gören Şan Bölümü Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunların Şan Eğitimi Odaklı İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.
- Şaul, L. (2008). *19. Yy İtalyan Operasında Dönem, Biçem ve Teknikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Şaul, N. (2012). *Sefarad Şarkılarını Evrensel Formlara Dönüştürme Çalışmaları ve Lied Formu Üzerine Özgün Yorumlar*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Şengül, N. (1997). *Müziğin Psikolojik Temelleri Bakımından Ses Eğitiminin İncelenmesi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Şenkibar, Z.F. (1999). *Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Bireysel Söyleme Derslerinde Öğretilen Eserler Antolojisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Şenyayla, R. S. (2006). *Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Klasik Türk Müziği Bölümü Ses Eğitimi Ana Sanat Dalı Ses Eğitimi Dersinde Uygulanan Ses Aıştırmaların İncelenmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Talınlı, Ş. Ş. (2016). *G.Puccini'nin La Bohème Operası ve Rodolfo Karakterinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Tekin Gürgen, E. (2007). *Orff-Schulwerk ve Kodály Yönteminin Vokal Doğaçlama, Müziksel Eğitime ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkileri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tiryaki, E. (2004). *Opera Sanatının Ontolojik Varlık Tabakalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Tuğrul, B. (2005). *Şarkı ve Türkülerde Kadın Sesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Turnagöl, A. N. N. (2015). *Franz Schubert 'in Şan Eğitiminin Başlangıcında Kullanılan Lied' leri Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Uçman Karaçalı, P. (2012). *Profesyonel Ses Sanatçılarının Ses Üretiminde Karşılaştıkları Teknik Sorunlara Yönelik Yeni Öneriler*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Ulutaş, S. (2011). *İlköğretim Müzik Derslerindeki Ses Eğitimi Uygulamalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Ünal, Ş. (2011). *Barok Dönemde Avrupa ve Osmanlı'da Vokal Müziğin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Üzeren, Ö. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Uzunoglu, B. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ezber Çalmanın-Söylemenin Öğrenci Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Yalçın, M. (2006). *Soprano Sesin Özellikleri ve Eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaşar, N. (2010). *Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşundan 2010 Yılına Kadar Türk Operacılığı Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Yarar, B. (2010). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki "Bireysel Ses Eğitimi" Dersine Yönelik Performans Ölçeği Geliştirme Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yazar, İ. U. (2006). *18. ve 19. Yüzyıllarda Opera Librettolarında Oryantalist Etkilerin Araştırılması ve Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, E. (2010). *Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri Ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Yıkılmaz, G. (1997). *Ses Üretim Organlarının Hastalıkları ve Ses Eğitimine Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yiğit, N. (1998). *Fonasyon Sistemindeki Anatomik Yapıların Ses Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yürümez, E. (2014). *1930-2000 Yılları Arasında Bestelenen 180 Türk Müziği Çocuk Şarkısının Makam Usul Konu Bestekar ve Ses Aralığı Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.